

Bezoekadres Kromhout 110
3311 RH Dordrecht
Afdeling Directiesecretariaat
Inlichtingen bij E.M. Veldkamp
Telefoon 088-0655674
E-mail l.veldkamp@legerdesheils.nl

Datum 20 juni 2018
Onderwerp Innovatie maatschappelijke opvang
Dordrecht
Ons kenmerk JB/emv/18/056.Dir.
Pagina 1/4

College B&W Dordrecht
Postbus 8
3300 AA Dordrecht

Geacht college,

Wij feliciteren u van harte met uw aanstelling en zien uit naar een goede samenwerking voor de meest kwetsbare mensen in stad Dordrecht én in de omliggende regio.

Er is de afgelopen jaren hard gewerkt aan innovatie van de maatschappelijke opvang voor de centrumgemeenteregio Dordrecht. De volgende stap in dit proces is het verplaatsen van de dagopvang van de Dubbeldamseweg naar het Kromhout. Wij vragen hiervoor uw instemming. In deze brief leggen we uit wat er tot nu toe is gebeurd, waar we naartoe werken en waarom de verplaatsing van de dagopvang nodig is.

Voor (tijdelijk) kwetsbare burgers zonder dak boven hun hoofd, is de maatschappelijke opvang het uiterste vangnet. Al geruime tijd voert het Leger des Heils W&G deze taak uit voor uw gemeente en regio. We streven ernaar dit zo gepassioneerd en professioneel als mogelijk te doen. De maatschappelijke opvang is in Dordrecht dan ook volop in ontwikkeling en is - i.s.m. gemeenten en ketenpartners - op onderdelen zelfs koploper in vergelijking met andere steden. Dit doen we, om de mensen die vaak met veel problemen tegelijkertijd kampen, zo snel en goed mogelijk te helpen richting een zo zelfstandig mogelijk bestaan. Dat gaat niet altijd vanzelf, de praktijk is weerbarstig.

Doelgroep

In onze halfjaarlijkse rapportages, laten we zien welke problematiek voorliggend was tijdens het traject in de opvang. In 2016 heeft een arts-onderzoeker juist onderzoek gedaan naar de onderliggende (multi)problematiek bij cliënten van de dag- en nachtopvang. Dat leverde waardevolle inzichten op. Enkele uitkomsten: 94% van de dak- en thuislozen heeft het beeld van een psychiatrische stoornis, verstandelijke beperking of combinatie ervan; verslaving is de meest voorkomende psychiatrische stoornis (67%); 50% heeft alleen basisonderwijs of helemaal geen onderwijs gevolgd; bij 38% is sprake van aanwijzingen voor een verstandelijke beperking; bij 60% is de cognitie voor dagelijkse besluitvorming gestoord; 60% heeft één of meerder malen in de gevangenis gezeten; 80%

heeft geen werk; 30% heeft helemaal niemand om op terug te vallen en 50% heeft conflicten met familie of vrienden. Deze opsomming geeft een beeld van de complexe doelgroep die een beroep doet op de maatschappelijke opvang.

Aantal nieuwe daklozen is gestegen

Helaas zien wij al enige tijd een stijgende trend in het aantal daklozen dat aanklopt voor nachtopvang in Dordrecht. In 2017 vonden er voor de nachtopvang 338 (telefonische) intakes plaats. Van deze nieuwe aanmeldingen verbleven 242 personen in de nachtopvang. Daarvan verbleven 144 personen langer dan 3 nachten in de nachtopvang en kregen een individueel begeleidingstraject aangeboden. In 2015 en 2016 betrof dit respectievelijk 105 en 137 personen.

Uitgangspunten innovatie opvang

Ondanks de groei van het aantal daklozen, blijft (hoewel we recent wel een sterke stijging zien naar rond de 50 personen) het aantal bezoekers van de nachtopvang beheersbaar. Dat komt doordat de trajecten in de nachtopvang steeds korter zijn geworden. Enkele jaren terug waren jarenlange trajecten geen uitzondering, in 2017 was de gemiddelde duur van een traject 10 weken. Mensen zijn dus steeds korter dakloos, dat draagt bij aan het voorkomen van verergering van hun problematiek. Dat is niet vanzelfsprekend, maar één van de resultaten van het stapsgewijs innoveren van de opvang (nachtopvang, dagopvang, 24-uursopvang). Uitgangspunten voor deze innovatie zijn herstelgericht werken, normalisering en integrale dienstverlening op één locatie.

Herstelgerichte aanpak: De tijd dat opvang alleen het bieden van bed, bad, brood is, ligt al enige tijd achter ons. Het verblijf blijft wel belangrijk als randvoorwaarde voor herstel. We stellen daarbij de mens centraal, niet de producten of het aanbod. We willen daarom af van het harde onderscheid tussen nachtopvang (groepsopvang) en 24-uursopvang (individuele opvang). Bij een herstelgerichte opvang past een zo kort mogelijk verblijf, maar ook een traject dat gericht is op *duurzame* uitstroom.

Normalisering: Het uitgangspunt blijft dat het voor niemand normaal is om in de opvang te verblijven. Wel willen we af van stigmatisering en streven we naar een menswaardige opvang. Daar past niet langer bij dat de nachtopvang alleen bestaat uit grote slaapzalen en dat mensen twee keer per dag in optocht heen en weer moeten lopen tussen dag- en nachtopvang. Dat zorgt ook voor onrust bij cliënten én op straat. We willen daarom opvang bieden op één locatie.

Integrale dienstverlening: Mensen die dakloos zijn geraakt, kampen vaak met meerdere ingewikkelde problemen tegelijkertijd. Vaak zijn ze daarom voor hun herstel afhankelijk van dienstverlening buiten de opvang, zoals diagnose, behandeling, schuldhulpverlening, etc. Als gevolg van hun problematiek (verstandelijke beperking, verslaving, etc.) weten ze deze dienstverlening echter vaak niet (goed) te bereiken. We willen daarom zoveel mogelijk faciliteren deze dienstverlening in de opvang aan te bieden.

Overlast

Een belangrijk neveneffect van bovenstaande ontwikkelingen is beheersing van overlast op straat. Menswaardige bejegening, perspectief, kortere periode van dakloosheid en de fysieke inrichting van de voorzieningen heeft een positief effect op het gedrag van bezoekers van de dag- en nachtopvang. Het centreren van de opvang op het Kromhout zal naar verwachting bijdragen aan een afname van het zwerven op straat. Tegelijkertijd betekent het dat we op en nabij onze locatie aan het Kromhout de huidige inspanningen op handhaving en voorkomen van overlast moeten intensiveren, met inzet van beveiligingsmedewerkers en een intensieve samenwerking met onder meer politie en toezicht.

Wat is er al gerealiseerd?

1. Inmiddels vijf jaar geleden is Housing First van start gegaan. Bijna 40 daklozen zijn ingestroomd. Dit heeft in de meeste gevallen (87%) geleid tot duurzame huisvesting. Het Leger des Heils W&G blijft graag investeren in Housing First. De bekostiging van Housing First (nu via de reguliere contracten) blijft wel een aandachtspunt.
2. De openingstijd van de nachtopvang is vervroegd van 19.30 uur, naar 18.00 uur. Dit heeft voor de buurt het effect dat deelnemers korter dan voorheen op straat zijn in afwachting van opening van de nachtopvang. Voor de deelnemers heeft deze aanpassing ook een normaliserend effect gehad: er wordt nu op een normaal tijdstip gegeten en mensen gaan ook vroeger dan voorheen slapen;
3. Op de locatie Kromhout is activiteitencentrum de Vorming geopend (dankzij een MVO-project van VORM-bouw). Dit biedt de mogelijkheid om de doelgroep van de opvang in een huiselijke omgeving op te vangen en activiteiten te bieden op het gebied van sport, computervaardigheden, klussen en schilderen.
4. Sinds de komst van De Vorming is de dagopvang vanaf 15.00 uur gesloten. Dit heeft ertoe geleid dat de overlast aan de Dubbeldamsweg nu bijna afwezig is. Bovendien biedt De Vorming zoveel afleiding dat mensen minder alcohol en andere middelen gebruiken. Dit is voor hen zelf gunstig, maar ook voor de omgeving.
5. De samenwerking met ketenpartners rondom de doelgroep van de opvang is geïntensiveerd. Collega's van bijvoorbeeld Yulius en Bouman zijn geregeld bij ons op locatie voor laagdrempelig contact met de doelgroep (o.a. met oog op toeleiding naar behandeling);
6. Iedereen die meer dan 3 nachten in de opvang verblijft, krijgt individuele begeleiding om zo snel als mogelijk uit de opvang weg te komen. We noemen deze aanpak 'Iedereen van Straat' en heeft de verblijfsduur inmiddels verkort tot nu gemiddeld 2,5 maand;
7. Er is geen beddenlimiet meer. Tot 2017 was er sprake van een beddenlimiet van 33 bedden (eerst 28). Daardoor moesten met regelmaat mensen buiten slapen, terwijl er wel plaats was. De verwachting was dat er mogelijk een aanzuigende werking zou optreden richting Dordrecht. Dit blijkt zich in de praktijk (vooralsnog) niet voor te doen.
8. Er is beveiliging op het terrein vanaf 14.30 uur en betere samenwerking met politie en handhaving i.v.m. de aanwijzing als aandachtsgebied.
9. Onlangs heeft de gemeente Dordrecht besloten om Skaeve Huse te realiseren.

Wat moet er nog gebeuren?

1. Het Leger des Heils sluit najaar 2018 (uiterlijk 1 november) het servicecentrum aan de Dubbeldamsweg. Als we nog langer in dit pand blijven, is er een aanzienlijke investering nodig om aan de minimale eisen van verantwoorde arbeidsomstandigheden te kunnen voldoen. Deze investering is niet nodig als de dagopvang verhuist naar het Kromhout en de locatie desgewenst betrokken worden bij projectontwikkeling Oranjepark;
2. De openingstijden van activiteitencentrum de Vorming worden uitgebreid. Overdag kan de doelgroep hier terecht voor een activerend aanbod aan dagopvang. Aanwezigen worden gestimuleerd om gedurende het verblijf in de opvang te werken aan persoonlijke doelen;
3. Na bovenstaande verplaatsing van de dagopvang naar het Kromhout, is er de wens om een (interne) herinrichting te realiseren van de voorzieningen aan het Kromhout. Het doel daarvan is om zowel t.a.v. opvang als beschermd wonen een volgende kwaliteitsslag te realiseren. Wat betreft beschermd wonen willen we toewerken naar meer zelfstandigheid en inspelen op extramuralisering (minder, maar zelfstandigere woonunits binnen de voorziening). Voor de nachtopvang

betekent dit een verschuiving van grote slaapzalen, naar kleine slaapzalen en éénpersoonskamers. De éénpersoonskamers maken het mogelijk een fasering aan te brengen in het opvangtraject en dragen bij aan normalisering binnen de opvang. De huidige situatie waarbij er geen sprake is van een beddenlimiet blijft gehandhaafd.

Wat betreft dit laatste punt wil ik opmerken dat de bouwkundige planvorming in de verkennende fase is en onze besluitvorming wat betreft de benodigde investeringen nog niet is afgerond. We verkennen graag welke inspanning de gemeente Dordrecht kan doen om de genoemde kwalitatieve doorontwikkeling van de maatschappelijke opvang in uw gemeente te realiseren. Hoewel er een eenmalige investering nodig is, is het onze ambitie om de jaarlijkse exploitatie budgetneutraal te realiseren. We hebben de komende tijd nodig voor een analyse van de benodigde investering, en gaan graag uiterlijk oktober 2018 met u daarover in gesprek.

Wat vragen wij nu aan uw college?

Om de eerstvolgende stap in de doorontwikkeling van de opvang te kunnen realiseren vragen wij uw college om instemming voor het verplaatsen van de dagopvang van de Dubbeldamseweg naar het Kromhout.

Met vriendelijke groet,

A large, stylized handwritten signature in blue ink, which appears to be "J.H. Blaak". The signature is written over the typed name and title.

Drs. J.H. Blaak – van de Lagemaat
Algemeen Directeur
Leger des Heils W&G ZWN